

typische analogie der termen) dan zien we hoe daarin een liefde die sterker is dan scheiding of dood erkend wordt, al worden de moeilijkheden des levens geenszins over het hoofd gezien. Aarzelend zoekt de mensch langs den nieuwen weg, hij tracht méér te weten van hetgeen hem bindt aan het onzichtbare, hij voelt dat de mensch — alleen gelaten, nadat de oude geloofswaarheden hun oude macht verloren — opnieuw en met grooter bewustzijn de geheimen van het lot kan naderen. En van deze tot plicht geworden roeping getuigt de mensch meer of min . . . bewust — in zijn geschriften. Liefde overwint weer de onzekerheid, al komt die zekerheid soms niet in daad, het lichaam is minder zwaar, de ziel is vrijer. Dwalen doet de mensch, doch hij tracht de beteekenis van dit dwalen te verstaan. Dit doet b.v. Nora, de heldin uit de *Verborgene weg*, — in zekeren zin wortelt zij nog in het geloof onzer grootouders, maar het is of dit slechts de vorm is waarin een nieuw geloof zich voorloopig hult. De oudere schrijfster, Anna van Gogh-Kaulbach geeft den mensch grooter zelfstandigheid — zij lijkt daarin moderner. Haar boek wordt belangrijk om het slot — door de moeilijke crisis der hoofdpersoon. En dat is met het zwakkere romannetje van M. S. v. IJsselsteyn hetzelfde. Zooals de mensch uit zijn strijd treedt, dat typeert dien mensch. En deze beide schrijfsters wijzen op de „*Verborgene Kracht*” die na veel verwarring eindelijk de dingen opheft in een zuiverder licht, waardoor het leven zinvoller schijnt te worden. Hoelang zullen we nog moeten wachten tot er weer sterke, jonge krachten komen die met hun groot talent een levensinzicht zullen kunnen vertolken dat van dezen tijd is, of dat voorvoelt wat in dezen tijd kiemt? Wat dat betreft waren wij in de jaren 1880—1910 fortuinlijker!

JO DE WIT.

AUGUST HEYTING, *Radin, of Wijsheid en Waanzin, Een mysteriespel*, Den Haag, N.V. Elect. Drukkerij „Luctor et Emergo,” Geen Jaartal.

Begiftigd met een maximum aan pretentie en een minimum aan talent deed de auteur August Heyting een royaal uitgevoerd boek verschijnen, dat ons geen oogenblik in het duister laat omtrent des schrijvers fantastisch eierzuchtige bedoelingen. De inhoud ervan is overigens van dien aard, dat zij buiten bespreking kan blijven. Op een staaltje van slechte voorlichting in het buitenland, omtrent verhoudingen, enz. op artistiek terrein ten onzent, dat zich tusschen de aan het slot van het werk verzamelde persuittreksels bevindt, is het niet onaardig even te wijzen. Das deutsche Volksblatt (Wien) begint nl. een daar aangehaalde recensie aldus: „Diesmal will ich von einem Führer der neuen holländischen Romantik sprechen der inmitten der neuen Bewegung stehend als Kritiker und Schöpfer gleich fruchtbar ist: August Theodor Heyting.” Zou het niet op den weg van onze ijverige vereeniging „Nederland in den Vreemde” liggen ook